

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

A kézdivásárhely városi és vidéki vadász-egyesület hivatalos közlönye.

Megjelenik hetenkint kétszer: esütörtökön és vasárnap.
Előfizetési árak: Évesz évre 5 frt, félévre 2 frt 50 kr, negyedévre 1 fr 20 kr. -- Egyenlő száma 5 kr. Községek, tanítók, iparosok és egyesületek melyek egyenként, ha előfizetnek, 4 frtért kapják a lapot.

Felelős szerkesztő: Dobay János.

Kiadó-tulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

A lap szellemi részét illető közlemények, a szerkesztőséghez (Dobay János Kézdi-Vásárhelytől) intézendők.
 Kiadóhivatal: K.-Vásárhelytől az ifj. Jancsó Mózes könyvnyo-
 dájában, hová a hirdetések s előfizetési pénzek küldendők.

Hatalmas császár!

Dicső ősök fejedelmi sarjadéka, hatalmas Németország nagy császára légy üdvözölve Magyarország székes fővárosában. Örömmel, lelkesedéssel és büszke önérzettel sietünk hódolatteljes fogadásodra. S ha fényhez, pompához, dicsőséghez és hatalomhoz szokott szemed nem talál mindent oly fényesnek, pompásnak, dicsőségesnek és hatalmasnak itt, mint saját otthonodban, vedd kezébe a történelem évlapjait s olvasd el e sokat sanyargatott s sokszor eltiport nemzetnek mártírszerű történelmét. S te hatalmas császár, kinek magasan szárnyaló lelke a multnak nagy keserveit is meg tudja érteni, bizonyára csodálkozni fogsz rajta, hogy a szerényebb arányaiban is világvárosi jelleggel bíró Budapest fő- és székvárosa annak az országnak, melyet tatár, török és német évszázadokon keresztül dult és pusztított. Hatalmas német császár! évszázadok óta te vagy az első külföldi uralkodó, ki nemcsak megtisztelő, de politikailag is fontos látogatásban részesítetted a magyar nemzetet.

Jövedeled nem lep meg bennünket. Tudtuk, hogy jönni fogsz; éreztük, hogy jönnöd kell! A magyar nemzet tisztában volt azzal, hogy magasröptű szellemed körünkbe vágyakozik régóta. Sokáig tartott, míg eljöttél hozzánk. Szerettük volna, ha millenáris ünnepélyünkön, a mi-

kor az egész nemzet ünnepi díszet öltött, te is tanuja lehettél volna ezredéves fennállásunk korszakos ünnepélyének.

De talán jobb, hogy csak most jövel. Hisz te nem ünnepelés céljából utaztad be a félvilágot. Te tanulni és tapasztalni akarsz. Szárazföldi és tengeri utjaidnak tudományomj és tapasztalási vágy szab irányt és célt. Légy üdvözölve hatalmas német császár! Ez ország boldog és szerencsés, hogy körében üdvözölheti azt a koronás főt, ki nemzeti tulajdonaink, katonai erőnyeink és kulturképességünk komoly bírálója akar lenni.

Tekints körül és ítéld! Vesd össze a mult tanúságait a jelen tapasztalataival s mondj ítéletet jelenünkről s egy szebb jövőhöz fűződő reményeinknek az értékéről. S ha elég erősnek, műveltnék s méltónak találsz arra, hogy a Kárpátoktól az Adriáig egy újabb évezredre előőrsei legyünk a kulturának s a keresztény civilizációnak, kösd meg szorosabba a felséges urunkkal kötött szövetségi szerződést, hogy vele együtt továbbra is védelmezője lehess az európai békének, a melyre az összes nemzetek között a magyarnak van legnagyobb szüksége s a legtöbb jussa.

Mert, ha a nemzetközi érintkezésben a nemzeteknek egymáshoz való viszonyai-
 ban szóhoz juthat a hála érzete is, úgy Magyarország bizonyára méltán formálhat jogot ahhoz, hogy Európa kultur-
 pei, a melyeknek védelmében ez ország

népe évtizedeken át vérét ontotta, a béke biztosításával most segítségünkre legyenek nemzeti kulturánk kiépítésében s állami individualitásunk körülbástyázásában. Jövedeled híre már is felénk irányította egész Európa figyelmét. S úgy tetszik nekünk, mintha a többi népek is többre becsülnék Szt. István birodalmának katonai, kulturális és politikai értékét, a mióta te magad ily tüntető módon keresed Árpád népének barátságát, rokonszenvét.

Az európai sajtó ritka egyértelműséggel hangoztatja napok óta látogatásodnak politikai jelentőségét s mi magunk is úgy érezzük, mintha az osztrák és magyar monarchia sulypontja — ittléted alatt — nem Ausztrián, hanem Magyarországon volna.

De mert attól tartunk, hogy távozásoddal sok minden újból megváltozhatik, hatolj be minél jobban lelkünk mélyébe, hogy fontolóra véve ez ország, az Osztrák-Magyar-Monarchia, a hármasszövetség s az európai béke létfeltételeit, tanúságot tégy felséges uralkodónk és egész Európa előtt abban a tekintetben, hogy állami és nemzeti konszolidálásunk képezi a legbiztosabb zálogát a monarchia esorbulatlan fennállásának, a hármasszövetség érintetlenségének s ezzel kapcsolatban az európai béke biztosításának is.

Óhajaink jogosultságát Ausztria bomlásával nem akarjuk támogatni, mert sok-

TÁRGZA.

A magyar dal.

A magyar hazafiság felébresztésére és ébrentartására alig hangzott el még életrevalóbb és üdvösebb indítvány, mint a közeli napokban. Egy derék fővárosi tanár ugyanis azzal az indítvánnyal állott elő, hogy a községek tanítói és jegyzői alakítsanak dalárdákat helyiségeikben, s azoknak fentartásáról gondoskodják a közoktatásügyi kormány támogatása.

Hogy a közoktatásügyi kormány lelkesedéssel fogja felkarolni és életre hívni az ügyet, ahhoz még csak kétség sem férhet; különösen, ha tekintetbe vesszük, hogy annak élen oly magas gondolkodású, fenkölt szellemű férfi áll, mint dr. Wlassics Gyula kultuszminiszter.

Nem merünk kételkedni abban, hogy a hazafias érzés ápolásában előre talán ki sem számítható jótékony hatású dalárdák létesítésének contemplált faktora, a közéleti tanítók, — kik különösen a kisebb városokban az értelmiségnek ugyszólván magvát képezik, — ne tudnának felemelkedni magaslatos hivatásuk piedestáljára, s ne töltönnék be szívvel-lellekkel, hazafias lelkesütségük teljes odaadásával azt a nemzeti missziót, melyet ezen üdvös eszme számukra újabban kijelöl.

Mert ezen eszme megvalósításával, szerencsés keresztülvitelével hazafias missziót teljesítenek a szó valódi és nemes értelmében.

A magyar dal sok esetben össze sem hasonlítható más nemzetek dalával, mert azokhoz képest legtöbb esetben ima az. Nem az üres, léha pajzanság, hanem mély érzelmek, elfojtott sóhajok, sokat szenvedett hazánk világtörténelmi eseményei kolnak szárnyra dal alakjában a magyar ember ajakáról; féltékenyen őrizve és hirdetve az ezer éves nemzet dicsőségét, megmentve nagyfiainak babérjait az elhervadástól.

Szóval a magyar dallózó valóságos történelmi nemzetünknek, s ha valaha mind elvesznének írott történelmi reliquiáink, vagy rosszkaratú kezek megkísérelnék azokat meghamisítani, — újra összeállíthatók volnának azok a magyar nép ajkán született, szájról-szájra tovább adott dalokból.

Nem is kell távoli időbe visszafutni a példa bizonyosságért; ott van a magyar hazafiság egyik legdicsőbb kora: a Rákóczy kor. Vajjon képes lenne-e történetíró a lángész és lánglélek bármily megközelíthetetlen képességeivel is élethűen megrajzolni ezt, a világtörténelemben is páratlanul álló heroikus korszakot, ha leghitelesebb, legmegbízhatóbb kutforásokul nem az örökbeeső kurucznotákat használja.

Az eltiport szabadság visszavívásában oly hosszú időközön át mártírságot szenvedett honfi kebel méla keserveit, elfojtott sóhajait nem a történetíró annálesei örökítették meg, hanem azok a megható

kurucznoták, melyeknek zsolozsmaszerű akkordjai szívek mélyéből fakadtak s szívek mélyébe nyilaltak.

Imák voltak ezek a dalok, még pedig valóságos példaképei a krisztusi türelmességnek, mert azokban a jó kurucz még ellenségeiért, a laboncokért, is imádkozott: könyörögve a magyarok hatalmas Isténéhez, hogy ne pusztítsa el a föld színéről a laboncokat, mert akkor mit pusztítának a — kuruczok.

Ott van a legutolsó lezajlott szabadságharcunk. Nem találunk a világtörténelemben oly császári ukázt vagy királyi parancsot, mely oly lelkesedéssel és halált megvető elszántsággal tudott volna hazája védelmére egy egész nemzetet csatasíkra állítani, mint az a honfiszívek oly kimagyarázhatatlan átalakító hatással bíró dal:

„Kossuth Lajos azt üzenté . . .” mely a félénkből hőst, a hősből 1 félistenőket teremtett.

Majd jött az elnyomatás szomorú kora. A nemzet visszafojtott keserve, — el lévén konfiskálva a természet örök joga is: a szabad szó, — ismét csak dalokban nyerhetett, bár rejtett, kifejezést.

A hazafias érzést akkor, különösen a vidéki városokban, a dalárdák tartották ében és ápolák honfi aggódalmak közepett egy jobb jövő reményében. Tagjai nagyobb részt egymás lakásán bujtak össze, s többnyire poharazás közt mintegy lopva, halkan dudolták el azokat az eltiport és halálra üldözött hazafias nótákat. Sőt rejtett, de a célzást világosan sejtethető alakban, allegoriákban szállottak a nemzet lantosai is a kesergő honfiakhoz, s úgy biztaták

kal őszintebben kívánjuk a Habsburg-ház hatalmának és dicsőségének csorbitatlan fentartását, mintsem hogy ne látnók fájós szívvel az osztrák viszonyok elfajulását, de ép azért, mert te hatalmas császár hű szövetségese vagy e monarchia ősz uralkodójának, s mert náladnál jobban senki sem tudja, hogy Ausztria-Magyarország integritása és hatalma egyik mellőzhetetlen postulátuma a nemzetközi békének és az európai szülgyennek, légy mindenütt, a hová hatalmad és befolyásod ereje elhatol, pártfogója a magyar nép békés törekvésének s az európai konczertben királyunk oldalán légy lelkes szószólója nemzeti aspirációinknak. Mi pedig jövedeled napján fogadalmat teszünk, hogy mint királyunk hű szövetségését soha el nem hagyunk. Melletted leszünk a vész és fergeteg pillanataiban is.

A magyar nemzet ép oly lovagias királyának szövetségese iránt, mint a mily lojalitás saját uralkodójával szemben. Hűségünkkel és becsületünkkel sokan visszaéltek már, de ez a nemzet azért soha le nem tért még a hűség és becsületesség ösvényéről.

Jellemedben s fenkölt szellemedben biztosítékát látjuk nemcsak annak, hogy te megértettél bennünket, de megnyugvást lelünk az iránt is, hogy mindazt, a mit körülünk láttál és ezentul tapasztalni fogsz, nem leend amolyan muló álomkép, hanem a tények és a reális valóság követelményének megfelelően újabb erkölcsi kapesot képezend hatalmas birodalmad és virulásnak induló országunk között.

Légy üdvözölve, Hohenzollerni Vilmos! Az egész nemzet szíve feldobog, a midőn királyunk és nemzetünk vendégjeként fogad az ország fő- és székvárosa, mindnyájunk büszkesége: a szép Budapest.

P. Sz.

egymást is a dalolásra, mint esiesergő madár a kicsinyeit:

„Fiam csak énekeljete!”

Azóta szabad lett a szó, s dalárdáink zengik is szabadon a mult idők mélabus dalait, szomoruan bus emlékeit.

De nem mindenütt. Nemcsak kisebb, de nagyobb városok is dalárdák nélkül vannak, nem ugyan azért, mintha a lelkes tagok hiányoznának, mert a dalnak mindenütt vannak kedvelői, hanem azért, mert nincsenek alkalmas vezetők.

Ezen az élénken érzett hiányon óhajt segíteni az említett indítvány, kijelölve a dalárdák szervezői és vezetőiül a községek tanítóit, kik tudvalevőleg már a képezdében zeneismeretekre tesznek szert és úgy képesek a dalárdák szakszerű vezetésére is.

Ezek a dalárdák mindenütt a széles hazában, de kiváltképen a nemzetiségek-lakta vidékeken áldásos missziót fognak teljesíteni. A magyar nyelvet már ugys beszéli mindenütt a nemzetiségek ifjabb generációja, dalos ajka hadd rebegje tehát a dalárdákban zsolozsmaszerű áhitattal azt is:

„Isten áldd meg a magyart!”

Azokra az esetleges ellenvetésekre vagy kételkedésekre, hogy a nemzetiségi, de még a törzsgyökös magyar nép sem fogja vagy nem tudja betanulni a dalok harmonikus szövegeit, — örvendetes özfólatot nyujtanak a közelmult eseményei. A lezajlott ezredéves kiállítás idejében nem egyszer ragadt bámulatra még zeneszerzőket is az a szabatos és összefüggő előadás, melylyel egyes felránduló föld-

Politikai hir.

A táviró meghozta a hirt, hogy a görög-török béke-preliminárakat aláírták. Így végre valahára befejeződtek az öt hónapig tartó békealkudozások s ismét megkezdődik a rendes viszony Törökország és Görögország között; a két állam alattvalói, mint előbb, mindkét államban szabadon tartózkodhatnak és utazhatnak; a hajózás szabadságát szintén helyreállítják. A görög lapok némelyike külön kiadásban jelentette be az örvendetes eseményt.

A legfelsőbb hadparancs.

Általános örömet és lelkesedést kelt az a hadparancs, a mely most, a tatai harezjáték után a király dicséretével koronázza a nagy manőverek sikerét. A legiőbb hadur meg van elégedve azzal a kitünő és tiszta szellemmel, a mely a hadsereget és mindakét honvédséget összeköti s ebben látja azt a becses köteléket, a mely a monarchia mindkét államát összeköti. Külön dicséretet kap a hadsereg a királytól azért az áldozatkészségért, a melylyel elemi csapások alkalmából gyámolítja és segíti azokat, a kik rászorulnak. Így lett tolmácsolója a királynak a halának, a melyet a legutóbbi veszedelem idején az árvíz által sújtott lakosság a hadsereg iránt érzett. A hadparancs, a melyet a hivatalos lap közölt, egész terjedelmében így hangzik:

Hadparancs.

Hadseregem és mindkét honvédségem ez idei hivatásos működését áttekintve, teljes megelégedésemre szolgál, hogy — a mint azt főképpen Morvaországban az 1-ső és 2-ik, Magyarországon pedig a 4-ik és 5-ik hadtest gyakorlatai alkalmával észleltem — valamennyi fegyvernem kiképzése és magasabb harezászati kötelekékben való együttműködésének eredménye megfelelő azon komoly követelményeknek, a melyeket harezképes csapatoktól és azok vezetőitől megkívánni kell.

Ez csak is azon tömeges köteleességek iránti örömteljes odaadás által, a melyek a fegyveres hatalom hivatásához tartoznak, valamint azon kitünő és tiszta szellem uralma alatt, a mely hadseregemet és mindkét honvédségemet áthatja és összeköti, volt elérhető.

Ott is, a hol a törvényes rend érdekében föllépni és a midőn súlyos elemi csapások alkalmával áldozatkész segítyt nyujtani kellett, a monarchia védereje teljesen megfelelt.

A tökéletesedés útján haladva, hadseregem és mindkét honvédségem becses köteléket képez, a mely a monarchia mindkét államát átkarolja.

mives csoportok dalárdái négyes szölamokban s nagyobbbrszt kottából előadták a legnehezebb menetű dalokat is, legtöbbsnyire tanítóik betanítása folytán s vezetésé alatt.

Ott voltak a nemzetiségi csoportok is, melyek szintén produkáltak mindig valamit, vagy hazafias magyar dalokat énekeltek, vagy ha nem tudtak magyarul, legalább rezes bandájukkal fuvatták el azokat. Mily megható jelenet volt például az, midőn néhány száz felvidéki tót felállva, levett kalappal, a lelkesedéstől kipirult arezezal s a magyar nemzet Génuszától mintegy megilletve hallgatta, amint a saját rezes bandája igazán szívekbe nyilláló hangon fujta:

„Hazádnak rendületlenül légy hive óh magyar.”

Csak egy kevés jó akarat kell tehát, hogy a felvetett eszme mielőbb megtestesüljön. A termékeny talaj megvan, csak a jó magvat kell mielőbb elhinteni s gondos kezek ápolása mellett a mag sudarrá szökölhet mihamarább.

És ha majd az az idegen ajku, más nemzetiségű napról-napra hazafias magyar dalokat fog énekelni dalárdájában, mihamarabb szívbe is fog vésődni az az ajkáról elhangzott dal:

„A nagyvilágban e kívül
Nincsen számodra hely;
Áldjon vagy verjen sors keze,
Itt élnek, halnak kell!”

Adj a az Ég, hogy úgy legyen!

Török István.

Három katonautgyi miniszteremnek, mindkét honvédségem főparancsnokainak, a vezérkar főnökének, a csapatfőfelügyelőknök, valamennyi fegyvernem főfelügyelőinek, a vezénylő és a többi tábornokoknak, a törzs- és főtisztoknak és az összes legénységnek tevékenységükért köszönetemet és elismerésemet nyilvánítom.

Kelt Tatán, 1897. évi szeptember 15-én.

Ferencz József, s. k.

Háziipart a népnek.

Ha a kereskedelemügyi miniszter végre tudja hajtani azt, a mit megkezdett, olyan dolgot csinál, melyért a legnagyobb mértékben számíthat az ország maradandó elismerésére. Arról van szó, hogy a mezőgazdasági munkás-népnek téli foglalkozás nyujtassék különböző meghonosítandó háziipari ágakkal. A miniszter máris megkezdte ebben az irányban az akeziót s kísérletképpen egyelőre Csengrőd-megyében óhajtja a dolgot kipróbálni.

A mezőgazdasági munkás-kérdés elmérgesedésében, illetőleg abban, a mi ennek alapja: t. i. a mezőgazdasági munkásnép rossz kereseti viszonyaiiban igen nagy része van annak, hogy nálunk a nép a szó szoros értelmében tétlenül tölti el az egész tél-időt. A gazdaság csak tavasztól őszig ad foglalkozást, még pedig aránytalanul sok munkával, mely aztán hirtelen megszűnik s vagy négy hónapon át egészen szünetel. Télen a mi gazdasági munkásságunknak semmiféle rendszeres teendője nincs, ha csak nem lakik valamely gyár közelében. Azok a jövedelmes háziipari és kézügyességi foglalkozások, melyek más országokban télen át munkában tartják a gazda-népet s lehetővé teszik, hogy kenyér keresetében ne történjék fennakadás, nálunk egyszerűen ismeretlenek.

Háziipar, abban a nagy értelemben, a mint ezt egyebütt találhatni, nálunk manapság nincs. Volt egy-két évtized előtt több vidéken némi helyi jellegű háziipari foglalkozás, de számottevő jelentőségre ez sem emelkedett, azóta pedig, a mióta a gyár-
ipar termelése minden lehető dologra kiterjed, fokozatosan hanyatlak, sok helyen megszűnt. A ruházati, háztartási, gazdasági és egyéb szükségletek számos tárgyait produkálta volt házi-iparunk; ma már ennek csak nyomaira lelünk s az, a mi még fenmaradt, a viszonyok alakulása következtében mindjobban közeledik ahhoz, hogy működéveléssé váljon. Pedig ebben az alakulásban a működévelés stádiuma halála az iparnak.

Milyen nagyszabású gondolat az, a mely a házi-ipar hanyatlásában és mezőgazdasági munkásaink keresetnélküliségében összeköttetést keres mindkettőnek fellendítésére! S a dolog mindjárt az első pillanatban is szembeszökően kedvezőnek látszik, ámbár tisztában vagyunk azzal, hogy keresztülvitele sok bajjal és fáradozással fog járni. De a ezél megérdemli ezt az áldozatot.

A kereskedelemügyi miniszter terve az, hogy az állami támogatás minden rendelkezésre levő eszközével kereső foglalkozáshoz juttatja a télen át munka nélkül szűkölködő földmivelő-népet. S ezuttal nem, mint az eddigi sablon volt, valamely közmunka elrendelése lesz a módja e cél megvalósításának, mert ez csak pillanatnyi segítség, — hanem egy állandó kereseti ág megteremtése, meghonosítása az illető vidéken, mely ha egyszer megvetette lábát, erős tényező lesz az illető vidék minden viszonyainak alakulásában. A ezél az, hogy mindenkorra biztosíttassék a nép munkájának állandósága, folytonossága és így az a négy hónap, mely eddig negatív szerepet játszott földmivelőinknél, mert csupán a fogyasztási ideje volt, ezentul a produktív munkaidő körébe bevonassék.

Ilyen meghonosítandó munkául kínálkozik minden vidéken egy-egy speciális háziipari ág; mindenütt az anyag, a lakosság, szükséglet és szerte-terjedő igényei szerint. Tehát egy csapásra két legyet: háziiparunk ismét fellendülne és mezőgazdasági munkásaink új kereseti ágat nyernének, megszüntetné munkátlanágukat s így alighanem elvonná idejüket, alkalmukat, módjukat s legfőként: okukat attól, hogy szélső igazításokra hallgassanak és ezekkel foglalkozhassanak.

A legnagyobb örömmel fogadjuk tehát a kereskedelemügyi miniszter tervét s kétszeresen helyesel-

jük azt a módot, melylyel a miniszter a dolgot végrehajtani akarja. A miniszter maga is tudja ugyan, hogy ez a munka a szakértésnek, a helyi ismereteknek és a formákba nem szorított mozgékony-ságnak olyan tömegét igényli, melylyel semmiféle hivatal nem rendelkezhet. Ez okból a kereskedelmi és iparkamarákra akarja bízni a nagy munka keresztülvitelét. Azok a kellek, melyek ez ügyben oly nagyfotosságnak, kiváló mértékben vannak együtt kamaráinkban s meg vagyunk győződve arról, hogy az illető vidék legelőkelőbb kereskedőinek és iparosainak autonóm gyűlekezete megtalálja a helyes módokat ebben a nagy feladatban.

Hogy pedig teljes buzgalommal és önzetlen fáradással fogja végezni a munkát, — erre nézve teljes biztosíték kamaráinknak kipróbált hazafiassága. A nagyszabású terv végrehajtó közgei tehát a leghelyesebben vannak megválasztva.

Ami pedig a dolognak nem csekély mértékű anyagi oldalát illeti, ebben a tekintetben — úgy látszik — a kormány nem akar szűkkeblű lenni. A siker mérhetetlen eredményeket hozhat a lakosság anyagi helyzete és az ország nyugalma tekintetében, — ilyen célért pedig semmilyen áldozat sem lehet nagy. A kereskedelemügyi miniszter hajlandó a cél érdekében állandó évi kiadásokat is magára vállalni, ami legjobb jele annak, hogy a kormány is milyen komoly s nagyjelentőségű ákeziót lát ebben a dologban. S hogy a terv milyen gondossággal van kidolgozva, tanúság erre az a körülmény, hogy az értékesítés, — melynek hiánya egyik legnagyobb akadálya volt minden háziipari munkának — szintén számba van véve és pedig a Magyar Kereskedelmi Múzeum feladatköré gyánánt.

Jelentőségteljes terv az, mely ekként készen áll. Most a kamarákra vár a feladat, hogy a nagy tervet valóra váltsák.

—i.

Ujdonságok.

— **Milyen időnk lesz?** A budapesti meteorologia intézet távirati tudósítása szerint a közelebbi napokban szeles, hűvös, helyenkint esapadékos idő várható.

— **Gyászshir.** Péchy Tamás a politikai közélet egy régi, oszlopos tagja, orsz. képviselő, volt miniszter és képviselőházi elnök hosszas betegség után f. hó 18-án reggel Alsó-Kézsmárk nevű abaujmegyei birtokán meghalt. Önzetlen hazafi, derék honpolgár volt, ki a haza javát helyezte mindenek fölé, azt akarta szolgálni utolsó lehelletéig. Temetése kedden délután volt.

— **Gyulafalvi leleményesség.** Habár már megtörtént, de azért mint a mai kor legnagyobb ujdonságát regisztrálhatjuk, hogy a gyulafalvi telepen e hó 11-én egy már használt, de azért divatos női szalmakalapot [sorsoltak ki tételenként 10 kr]-val, összesen 30 tétellel. A kik jegyet e sorsolásra nem kaphattak, nagyon sajnálhatjuk, mert manapság ilyen sorsolásban aligha még részt vehetnek.

— **Bizalmatlanság következménye.** A gyulafalvi telepen egy takarékos munkás 260 frtot gyűjtöttett régebbi időn keresztül össze, a mit a napokban — felesége iránti bizalmatlanságból — a szalmazsákba rejtett el. Alig, hogy ez megtörtént, a férj Kovásznára lett megidézve tanúkihallgatásra s míg oda volt, felesége az időt tisztogatásra használva, a szalmazsákot is friss szalmával megtöltötte s a belőle kikerült régi szalmát egész gyanútlanul meggyújtotta, melylyel együtt a 260 frt is a lángok martaléka lett. Nagy lett erre mindkét fél deprimációja, midőn a való kiderült s most azon gondolkoznak, hogy jobb lett volna a 260 frtot bizalmasan elkölteni, mint rejtgetve semmivé tenni.

— **Harangok karriérje.** Ismeretes, hogy már néhány hónap óta nem hangzik fel a pályaudvarokban a vonatok indulását jelző harangok kongása és a gőzmozdonyok mőlységes esondben röptük ki a pályaházakból a gőzkoesikat. A kereskedelmi miniszternek intézkedése folytán 776 fölösleges harangja maradt a Magyar Államvasutaknak, a melyeknek ezután nem veheti hasznát. Vörös László államtitkár — mint értesülünk — főlhatalmazta az államvasutak igazgatóságát, hogy ezeket a harangokat első sorban a hazai templomok és iskolák részére, továbbá a hazai tűzoltó és egyéb testületeknek, esetleg gaz-

daságoknak vagy más vállalatoknak méltányos áron eladhassa, egyben elrendelte, hogy szegénység vagy egyéb méltánylást érdemlő körülmények fenforgása esetében az ár kiszabásánál, csupán az ócska anyag értékét számítsák föl. Így lesz majd a vasuti harangból templomi, iskolai vagy kórházi harang; ez is karriér!

— **III. Béla király temetése.** Az egész ország lelkesedésével találkozott annak idejében, amikor ő felsége elrendelte, hogy III. Béla király ereklyesontjait magánpénztára költségén temessék el. A magyar király e rendelkezéséhez képest, már meg is történtek az intézkedések. Dr. Török Aurél egyetemi tanár a jövő héten lefotografáltatja az elhunyt király csonjait, s azután a miniszterelnökség útján lépéseket tesznek a király adományának kiutalványozása végett. A temetés nem történik ünnepi menet kíséretében; a szarkófogát a Mátyás-templomban állítják fel, s a hivatalos lopecsételést után a jegyzőkönyvet az országos levéltárban és a Nemzeti Múzeumban helyezik el. A temetés napján a Mátyás-templom sírboltjait — hová a csontokat temetik — kivilágítják, hogy az ereklyéket a közönség is megtekinthesse.

— **A rendőrség köréből.** Wellner Gyula fogtechnikusnak Kézdivásárhelyt nyitott fogászati termét, a megyei alispán rendelete folytán, az itten rendőrkapitányság botítottta, mert Wellner, mint fogtechnikus csupán műfogak gyártására bir jogosultsággal, de a száj üregében semmiféle műtetet, pld. foghuzást vagy plombírozást nem végezhet. Mit a foghajban szenvedők érdekében nyilvánosságra hozunk.

— **Szerencsétlenség.** K.-Szentléleki Tamás József egy szemrevaló daliás székely legény f. hó 14-én egy szekér fát hozott haza az erdőről. Utközben a tengely eltört s az egész terű fa a legény lábára zuhant s azt bokájában ketté törte. Behozták a kézdivásárhelyi Rudolf kórházba s itt a legény lábát 15-én levágták.

— **Felfüggesztés.** Az erdélyi róm. kath. státus igazgató tanácsa, gr. Mailáth püspök indítványára, Páll Géza brassói gimnáziumi tanárt, mivel olyan házasságban él, a melyet csak polgári hatóság előtt kötött meg, állásától felfüggesztette.

— **Német iskolai bizonyítványok Magyarországon.** Marosvásárhelyről jelentik, hogy közmegebotránkozást kelt ott az odaváló lutheránus pap hazafiatalan viselkedése. A nagytiszteletű ur, mint az ottani ág. ev. iskola igazgatója, németnyelven szerkesztett bizonyítványokat ad a növendékeknek s mikor ezeket a felsőbb iskolákba visszaküldik hozzá, erre rendesen azzal szokott replikázni, hogy „Sajnálom, hogy ott nem tudnak németül.”

— **Nagy szerencsétlenség.** Sulyos csapás érte f. hó 8-án a csucseri gyár igazgatóját; ugyanis Heinrich nevű 7 éves kis fia vigyázatlanságból — míg a család a már megmángorolt ruhával más szobába ment — a 100 kiló sulyú kövel terhelt ruhamángorlót magára huzta, mely mellkasát betörve, azonnal szörnyet halt.

— **A férj merénylete.** Brassóban Hegyi Endre nevű inok, ki mellék, vagyis inkább főfoglalkozását tekintve koresmáros, a minap itt állapotában ötször rálőtt a feleségére. A gyilkos merénylet azonban nem sikerült, mert egy lövés sem talált. A rendőrség a derék férjet elfogta.

Rövid hírek.

A kolozsvári egyetemnek is van már nőhallgatója. Weisz József odaváló ügyvéd leánya, Weisz Margit kisasszony iratkozott be a felső matematikára és fizikára. — **A Volga** folyamán, Asztrakán közelében két nagy gőzhajó, a Carevics és a Maejuga összeütközött egymással s a Carevics el is süllyedt. Negyven ember a vízbe fult. Sokan a vízbe ugrottak és a parthoz uszva megmenekültek. — **Pozsonyban** a Pázmán utczában sétáló Mezei kanonokot egy koesi elgázolta. Az agg lelkipásztor pár óra múlva meghalt. **Taskendben** szept. 18-án nagy földrengést éreztek. Az órák megálltak, a harangok maguktól megkondultak. — **Antiferovisztye** orosz faluban léggömböt láttak, melyről azt hiszik, hogy Andrée-é. E birt az orosz kormány hivatalos lapja is megerősíti. — **Domborván** Horváth Géza

jegyző fürdés közben a Drávába fult. — **A mexikói** köztársaság elnöke ellen egy suhancz merényletet kísérelt meg. Az elnöknek bántódása nem történt. A suhancz fölött maga a nép ítélkezett: behatolván a börtönbe, kivonszolta onnan és meglincselte.

Közgazdaság.

Hogyan védekezzünk a kazánkő ellen.

A kazánkő, a gőzgépek ezen veszedelmes elenségevel szemben, ma már elég jól lehet védekezni bizonyos vegyi szerek alkalmazása által. Nem szükséges ebből a czélból hangzatos reklámok után nyulni, s újságokban hirdettet drága szereket vásárolni; a minden fűszerkereskedésben olcsón beszerezhető szóddával csaknem mindenkor elkerülhető a a kazánkő képződés s a titkos kazánkőellenes szerek is mindenkor legnagyobb mennyiségben szódat tartalmaznak; csak hogy a hangzatos czimek alatt három-négyszeres áron kell azt megfizetnünk.

Kazánkő képződésre az u. n. kemény viz szolgáltat okot és pedig annak főleg gipsz, szénsavas magnézium tartalma. Legfélelmesebb kazánkő képző a víz gipsz, mert ez kemény követ alkot, míg a szénsavas mész és magnézium, ha egyedül vannak a vízben, iszap alakjában válnak le, melynek eltávolítása semmi nehézséggel sem jár, ellenben, ha egyidejűleg a gipszt is tartalmaz, akkor ezek is gipszszerűleg kemény kazánkővet képeznek. Legfontosabb dolog tehát a gipszt kiküszöbölni, vagy legalább más, kevésbé veszélyes vegyülettel változtatni. Ezt az által érhetjük el, ha a kazán itatására szolgáló vízhez szódat adunk, mely a gipszt a kevésbé ártalmas szénsavas mészsze változtatja. Ha a vízhez elegendő mennyiségű szódat adunk, soha sem fog ez kemény kazánkővet képezni, hanem legfeljebb könnyen eltávolítható iszapot. A szódat — hacsak a víz nem túlságosan kemény — a gőzkazánba levő vízhez adhatjuk, vagy az itató kádba is tehetjük.

Az elmondottak szerint a víz tisztítása igen egyszerű, csak azt kell pontosan meghatározni, hogy a víz hektoliterjéhez mennyi szódat szükséges adni, hogy a kazánkő-képződést megszüntessük, külön csak mérsékeljük s így ezélt nem érünk avagy szükségeltélnél többet adunk, mikor is a szódat feleslegesen módon pazaroljuk, de a felesleg szóda a gépnek sem válik hasznára, mert a gőz magával ragad némi szódat, mely a tengelyekre kerül, az olajat megszappanosítja s így igen erősen kell kennünk, hogy a tengelyek fellemegetését elkerüljük. Miután pedig a víz gipsz tartalmának meghatározása nem olyan könnyű dolog, ajánlatos valamely vegykísérleti állomás által megállapíttatni, hogy mennyi szóda szükségeltetik a gipsz lekötésére.

Az iszap leeresztésénél is bizonyos óvatossággal kell eljárni. Az iszapot a víznek leeresztése közben kell kifuvatni. A kifuvatás munka közben történjen, ellenkezőleg az iszap nem távolíthatik el tökéletesen, munka közben a víz folyton kavarog, s így kifuvatásnál iszapja jobban eltávolítható. De tanácsos évente egyszer kétszer fel is nyitni a kazánt s alaposan kitisztítani és pedig akkor, mikor a kazán még teljesen ki nem hűlt, ellenkezőleg a benne lévő iszap annyira megkeményedik, hogy eltávolítani alig lesz lehetséges.

Ha a kazánban már van kazánkő úgy azt igen jól el kell távolítani, mielőtt szódat alkalmazunk, ellenkezőleg a szóda behatása következtében a kazánkő nagyobb darabokban le hull, a fűtőlapon összetörledik s annak keresztül égését okozhatja. Állítják némelyek, hogy a szóda a kazánpléhet megtámadja s azt gyengíti. Újabb kísérletek bizonyítják, hogy e feltevés nem felel meg a valóságnak, a mennyiben megmért sulyu pléhdarabok egy évig is heverték szóda és pléh oldatban a nélkül, hogy sulyuk legesekelebb változást is szenvedett volna.

Újabb időben a Puritin kazánkőellenes szert dicsérik nagyon, a vele végzett kísérletek eredménye elég kedvező s úgy látszik csak az a hibája, hogy kissé drága.

Apróságok.

Rendőri felsülés.

Beyreuthban két munkást ítéltek el a minap, az egyiket azért, mert egy fára mászott föl, a honnan beláthatott a börtön udvarára, hol épen akasztottak. A rend egy éber őre látva ezt, fölkiáltott a fára, hogy tessék lejönni. A munkás, kit az akasztás látványa teljesen elbájt, süketnek tetette magát. A rendőr pedig mérkeskedett. Ekkor mint egy mentő angyal, egy másik munkás közeledett.

— Lehozzam a gazembert? Segitsen csak, windját lehozom, szól a második munkás és a rendőr segítségével fölmászott a fára, a mikor pedig fenn volt, lekiáltott a rendőrnek:

— Köszönöm szépen! Innen igazán pompásan lehet látni.

A rendőr úgy érezte magát, mintha hirtelen számfülei nőttek volna. De a két munkás se nézte ingyen a kivégzést, mert mindkettőt elzárták 14 napra.

*

A művész dieséréte.

Saragossa temetőjében fekszik Cabesa Juan énekes. Sírfömlirata így hangzik:

Az uristen ezt kiáltja az angyalok felé:

Callette ladroner, canta

Cantador del Rey, nuestro Sennor

Hallgassatok fiekók, Don Juan Cabesa énekel, urunk királyunk énekese.

Nyilttér.*

Az ozsdolai ujonnan épített tűzmentes község-házát Török Sándor fővállalkozó építtette ugyan, de a pinezők bolthajtásait én készítettem s így azon pineze, mely ott beomlott, nem a Török Sándor fővállalkozó hibája, hanem az enyém, a melyre vonatkozólag az okokat tudom is s a mit kötelességemnek tartok a közönség tudomására hozni.

K.-Vásárhelyt, 1897. szept. 11.

Dóczi János.

150 2—4.

*E rovat alatt közlöttékért felelősséget nem vállal a szerk.

Hirdetések.

Háromszék-és Csík vármegyék területén tisztességes személyek

ÁLLANDÓ FOGLALKOZÁST

nyernek megfelelő fizetéssel és magas jutalékkal mint egy keresett szükségleti cikk elárúsítói.

Ajánlatok ezen lap kiadó hivatalához czimzendők „R. 65“ alatt.

161 1—2

A brassói portland cement-gyár

ajánlja legkitünőbb

* PORTLAND CEMENTJÉT *

felelősség mellett folyton egyenlő és teljesen megbízható minőségben, bármely vasúti állomáshoz szállítva, a legolcsóbb árban.

Kézdi-Vásárhelyt kapható: K. Gsizar József urnál, S.-Szent-Györgyön: Ferencz Lajos és Császár Gyula uraknál.

22 29—48

Van szerencsém úgy a helybeli, mint vidéki t. közönség szives tudomására adni, hogy Kézdivásárhelyt a Nemzeti szálló 1 szám alatt szeptember hó 5-től kezdve

ÁLLANDÓ FOGGYÓGYÁSZATI TERMET

nyitok, a hol a foggyógyászat körébe vágó minden műveletet úgy operatív, mint technikai ágban elvállalok.

Rendelés minden vasárnap reggeltől estig Kézdi-Vásárhelyen. Sürgős esetekben más napokon Kovásznán.

Dr. Morvay István

egyetem- és orvos-tudor, fog- és szájbetegségek speciálistája.

152 7—*

SCHISSER PÁL

első nagy kárpitos-butor-raktárában
Kézdi-Vásárhelyt

nagy választékban kaphatók a legszolidabban munkált ruganyos szalon-butorok minden minőségben. Teljes garnitúrák: egy kanapé, 6 drb karosszék 100 frtól feljebb, ezenkívül mindenféle divány ottománok, faragott, tömören hajlitott faszékek és függőnytartók, tükrök, tolett-asztalok, lószőr és tengerifü matrácok, és sodronyágbetétek galvanizált sodronyból tömör fakerettel és vasalással, egy nagy ágyra darabja 9 frt. Összehajtható vas-ágyak 23 rugós matráccezal.

Az üzlethelyiség a kaszinó-épület földszintjén van.
(89 18—100)

Ujonnan felfedezett savanyu viz forrás!

KÁSZON-ALTIZI

FEHÉRKŐI-FORRÁS

(Szent-István forrás)

mely kristálytisztasága mellett egyike a legszánsavdu-sabb savanyuvizeknek s alkatrészeinél fogva az egészségre is kitűnő hatásúnak, s mint élvezeti szer a legfőbbeseknek bizonyult.

Dr. Lengyel Béla egyetemi ny. r. tanár vegyelemzése szerint a forrás főalkatrészei: szénsavas natrium, szénsavas més és szénsavas magnesium. Kisebb mennyiségben konyhasó és borsavas natrium. Szénsav tartalma igen nagy. Ez okból a Fehérkő-forrás vizét szénsavban gazdag égvényes-földes savanyuviznek kell tekinteni és mint ilyent a hasonló jellemű ásványos vizek jelesbbjei közé sorozni.

Ezen adatok alapján felbivom a borviz fogyasztó közönség figyelmét ezen valóban

páratlan borvizre,

a mely a kontinensen a legkellemesebb, legtisztább, hatásában páratlan s így ennél jobb nem is képzelhető.

Továbbá mind kitűnő íze, mind hatása által mindennemű gyomor- és vesebajoknál rendkívül hatásúnak bizonyult s így mint

megbecsülhetlen gyógyviz

is igen ajánlható, s mindezen tulajdonságainál fogva is az árak, a verseny miatt, rendkívül jutányosan szabattak ki.

Egy üveg viz csak 4 kr.

Kapható minden fűszerüzletben.

Forráskezelősség és szétküldési főraktár: K.-Vásárhelyt Dávid Gyulánál.

Egészségre a leghatásosabb!

Borral legkellemesebb ízű!

12-12

A vizek legjelesebbje!